

**LIETUVOS BANKO
TEISĖS IR LICENCIJAVIMO DEPARTAMENTO
DIREKTORIUS**

**SPRENDIMAS
DĖL X. X. IR AB „LIETUVOS DRAUDIMAS“ GINČO NAGRINĖJIMO**

2022-08-11 Nr. 429-374
Vilnius

Lietuvos bankas gavo X. X. (toliau – pareiškėja) kreipimąsi, kuriuo prašoma išnagrinėti tarp pareiškėjos ir AB „Lietuvos draudimas“ (toliau – draudikas) kilusį ginčą.

N u s t a t y t a:

Pareiškėja ir draudikas sudarė Būsto draudimo sutartį (draudimo liudijimas serija TIA Nr. (*duomenys neskelbtini*)) (toliau – Būsto draudimo sutartis), kuria draudiko parengtų Būsto draudimo taisyklių Nr. 067 (2016 m. gegužės 17 d. redakcija, galioja nuo 2016 m. birželio 1 d.) (toliau – Taisyklės) pagrindu draudimo variantu „maksimalus“ (visų rizikų draudimu) ir atkūrimo verte buvo apdrausti pareiškėjos turtiniai interesai, susiję su draudimo vietoje (*duomenys neskelbtini*) stovintiu gyvenamuoju namu ir jame esančiu namų turtu. Draudimo apsaugos galiojimo laikotarpis – nuo 2021 m. vasario 25 d. iki 2022 m. vasario 24 d.

2022 m. vasario 22 d. pareiškėja pranešė draudikui apie 2022 m. vasario 19 d. įvykį – dėl audros ir stipraus vėjo buvo apgadinta stogo danga. Kartu su pranešimu pareiškėja pateikė apgadinto stogo nuotraukų. Remdamasis gauta informacija draudikas pradėjo žalos administravimą.

Draudiko žalų vertintojas 2022 m. vasario 22 d. parengtoje turto remonto sąmatoje nurodė, kad stogo remonto kaštai kainuotų 585,03 Eur, o draudimo išmoka, pritaikius 40 Eur išskaitą, siektų 545 Eur. 2022 m. kovo 3 d. pareiškėja informavo draudiką apie tai, kad su skaičiavimais nesutinka ir kreipėsi į nepriklausomus turto vertintojus.

2022 m. kovo 29 d. draudiko žalų vertintojas patikslino sugadinto stogo remonto sąmatą ir nustatė, kad dėl įvykio sugadintos stogo dalies remontas kainuotų 1 095,98 Eur, o draudimo išmoka, pritaikius 40 Eur išskaitą, siektų 1 056 Eur.

2022 m. kovo 31 d. pareiškėja el. paštu informavo draudiką nesutinkanti su jo atliktais žalos (remonto kaštų) skaičiavimais, teigė laukianti nepriklausomų vertintojų išvadų ir jas pateiksianti draudikui.

2022 m. balandžio 1 d. draudiko žalų vertintojas el. paštu informavo pareiškėją, kad nuostolio vertinimas turi būti susijęs su vėjo padaryta žala stogo dangai.

2022 m. balandžio 6 d. pareiškėja el. paštu informavo draudiką nesutinkanti su jo apskaičiuota draudimo išmoka, teigė, kad po įvykio draudikas neatliko pirminės apžiūros, su ja buvo neadekvačiai bendraujama. Kartu su el. laišku pareiškėja pateikė draudikui UAB „Asistavita“ parengtą Nuostolių nustatymo ataskaitą Nr. KKN2203161 (toliau – Vertinimo ataskaita), kurioje nurodyta, kad gyvenamojo namo remonto išlaidos su PVM siektų 4 126,83 Eur, prašė išmoką perskačiuoti atsižvelgiant į Vertinimo ataskaitą ir atlyginti jos parengimo išlaidas.

Atsakydamas į pareiškėjos pretenziją draudiko žalų vertintojas nurodė, kad, peržiūrėjus pateiktą informaciją, nustatyta, jog nesutampa dėl įvykio atsiradusiems sugadinimams reikalingo remonto ir Vertinimo ataskaitoje nurodyto remonto apimtys: Vertinimo ataskaitoje numatytas 82 m² ploto bituminio šiferio plokščių keitimas ir 28,5 m² ploto bituminių čerpių dangos keitimas. Taip pat teigė, kad po ankstesnio (2020 m. balandžio 4 d.) įvykio pareiškėjai buvo išmokėta draudimo išmoka už nuplėštos 2,5 m² ploto bituminės šiferio dangos keitimą, tačiau iš nuotraukų matyti, kad ji nebuvo suremontuota. Draudikas nurodė, kad pagal žalos administravimo metu surinktus duomenis nuplėštos bituminės dangos plotas – 28,5 m², o šio stogo dangos ploto remonto tiesioginės išlaidos – 1 475,61 Eur.

2022 m. balandžio 20 d. pareiškėja el. paštu informavo draudiką nesutinkanti su jo

skaičiavimais ir nurodė, kad reikia atnaujinti ne tik visiškai nuplėštus stogo dangos lakštus, nes vėjas atkėlė ir kitus stogo dangos lakštus. Taip pat, anot pareiškėjos, reikia pakeisti apatinį stogo dangos sluoksnį, nes per jį bėga vanduo. Pareiškėja prašė perskaičiuoti išmoką pagal Vertinimo ataskaitą.

2022 m. balandžio 27 d. pareiškėja el. paštu dar kartą kreipėsi į draudiką, nurodydama nesutinkanti su tuo, jog stogo danga buvo atplėšta dėl nusidėvėjimo. Pareiškėja teigė, kad abi stogo pusės buvo įrengtos vienu metu, todėl negali būti taip, jog viena pusė yra nusidėvėjusi, o kita ne. Pareiškėjos teigimu, stogo danga buvo atplėšta vėjo ir jos apatinis sluoksnis dėl to pradėjo šlapti.

2022 m. balandžio 29 d. pareiškėja buvo informuota, kad apgadinta stogo šlaito pusė yra pietinėje pusėje. Bituminio šiferio lakštai, veikiami intensyvios saulės ir aukštos temperatūros, suminkštėja, pasidaro plastiškesni ir deformuojasi. Pietiniam stogo šlaitui tenka didžiausias temperatūrų poveikis, todėl deformacijos labiausiai ir pasireiškia pietinėje pusėje, nors visi stogo šlaitai dengti vienu metu. Draudiko darbuotojas paprašė pareiškėjos pateikti banko sąskaitos duomenis, kad draudikas galėtų pervesti apskaičiuotą draudimo išmoką.

2022 m. gegužės 5 d. draudikas dar kartą pranešė pareiškėjai padaręs išvadą, kad pastato stogo šlaito bituminio šiferio danga deformavosi dėl temperatūros poveikio ir tai jau matoma ankstesnio, 2020 m. fiksuoto įvykio nuotraukose. Draudikas pabrėžė, kad už vėjo nuplėštą pastato stogo dangą yra apskaičiuota draudimo išmoka ir mokėjimui atlikti reikalinga turto savininko banko sąskaita.

Draudiko sprendimas pareiškėjos netenkina, todėl ji kreipėsi į Lietuvos banką su prašymu išnagrinėti kilusį ginčą ir rekomenduoti draudikui išmokėti draudimo išmoką, apskaičiuotą pagal Vertinimo ataskaitoje nurodytas stogo remonto išlaidas. Pareiškėja nurodė, kad draudiko apskaičiuota nuostolio suma yra neadekvati.

Lietuvos bankui pateiktame atsiliepime į pareiškėjos kreipimąsi draudikas nurodė, kad gyvenamojo namo stogas buvo dengtas bituminių čerpių danga, tačiau vėliau, labiausiai tikėtina, kad joms susidėvėjus, ant šios dangos viršaus buvo uždėta bituminio šiferio danga. Draudiko teigimu, bituminio šiferio danga turėjo būti tvirtinama kiaurai per bitumines čerpes, nes kitaip nebūtų įmanoma jos pritvirtinti. Su tokia stogo danga pastatas ir buvo apdraustas.

Draudikas taip pat nurodė, kad tai nėra pirmoji fiksuota žala pareiškėjos namo stogui – 2020 m. balandžio 4 d. dėl stipraus vėjo buvo nuplėšta viena stogo dangos plokštė. Draudiko teigimu, po šio įvykio pateiktose namo stogo nuotraukose buvo matoma ir tai, kad ant stogo yra sumontuoti du dangų sluoksniai, o viršutinė – bituminio šiferio danga, jau buvo nusidėvėjusi, deformuota (matėsi šiferio raukšlės, atsikilnoję šiferio lapų kraštai ir pan.). Šie duomenys, draudiko teigimu, leidžia įsitikinti iki įvykio buvusią pastato būklę.

Dėl pareiškėjos reikalavimo draudimo išmoką apskaičiuoti pagal Vertinimo ataskaitoje nurodytą atstatymo sąnaudų sumą – 4 086,83 Eur, draudikas nurodė, kad pagal Taisyklių B.IV skyriaus 3.3 papunktį draudimo išmoka, kai turtas neremontuojamas, mokama atsižvelgiant į tiesiogines turto atstatymo išlaidas (jas sudaro tiesiogiai darbams atlikti būtinų materialinių bei darbo išteklių (statybos išteklių), t. y. medžiagų ir mechanizmų eksploatacijos bei darbo užmokesčio vertė ir kitos su darbų vykdymu tiesiogiai susijusios numatytos statybų vietos įrengimo, eksploataavimo ir valdymo išlaidos, socialinio draudimo mokesčiai). Draudiko teigimu, jeigu draudimo išmoka būtų mokama vadovaujantis Vertinimo ataskaita, maksimali suma, pagal kurią apskaičiuojama išmoka, galėtų siekti 2 939,29 Eur, tačiau šiuo atveju ir tokio dydžio išmoka būtų nepagrįsta ir per didelė.

Draudiko nuomone, Vertinimo ataskaitą rengę specialistai vertino bendrą pastato stogo remonto poreikį, neatsižvelgdami nei į to poreikio atsiradimo priežastis (nevertindami, ar sugadinimai atsirado dėl projektinių ir darbo sprendinių klaidų, audros, temperatūrų ar saulės spinduliuotės poveikio ir pan.), nei į žalos atsiradimo laiką (ar tai 2020 m. balandžio 4 d., 2022 m. vasario 19 d. ar kitas laikotarpis). Be to, anot draudiko, Vertinimo ataskaitoje yra akivaizdžiai su įvykiu nesusijusių defektų šalinimo kaštų, į sąmatą įtrauktas net 85 m² ploto dangos keitimas, nors pripažįstama, kad drėgmės poveikis fiksuotas 28,5 m² plote. Draudiko teigimu, dėl 2022 m. vasario 19 d. audros atsiradusių apgadinimų likvidavimo tiesioginės išlaidos, apskaičiuotos sąmatų sudarymo programa „Sistela“, sudaro 1 475,60 Eur ir pagal tai apskaičiuota draudimo išmoka šiuo metu nėra išmokėta tik dėl to, kad pareiškėja nepateikė savo banko sąskaitos duomenų.

K o n s t a t u o j a m a :

Vadovaujantis Lietuvos banko valdybos 2012 m. sausio 26 d. nutarimu Nr. 03-23 patvirtintų Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos

banke taisyklių 45 punktu, vartojimo ginčai Lietuvos banke nagrinėjami laikantis rungimosi, ginčų nagrinėjimo operatyvumo, koncentracijos, ekonomiškumo ir bendradarbiavimo principų. Nagrinėdamas ginčą Lietuvos bankas atlieka pateiktų įrodymų vertinimą, kurio pagrindu priimamas sprendimas.

Atsižvelgiant į šalių pateiktus duomenis nustatyta, kad ginčas kilo dėl draudimo išmokos, atlyginančios apdrausto gyvenamojo namo stogui dėl 2022 m. vasario 19 d. įvykio padarytą žalą, dydžio.

Lietuvos Respublikos civilinio kodekso 6.987 straipsnyje nustatyta, kad draudimo sutartimi viena šalis (draudikas) įsipareigoja už sutartyje nustatytą draudimo įmoką (premiją) sumokėti kitai šaliai (draudėjui) arba trečiajam asmeniui, kurio naudai sudaryta sutartis, įstatyme ar draudimo sutartyje nustatytą draudimo išmoką, apskaičiuotą įstatyme ar draudimo sutartyje nustatyta tvarka, jeigu įvyksta įstatyme ar draudimo sutartyje nustatytas draudžiamasis įvykis. Civilinio kodekso 6.156 straipsnio 1 dalyje įtvirtintas sutarčių laisvės principas leidžia sutarties šalims laisvai sudaryti sutartis ir savo nuožiūra nustatyti tarpusavio teises bei pareigas, jei tai neprieštaruoja įstatymams. Sutarties laisvės principas reiškia civilinių teisinių santykių subjektų teisę laisvai spręsti, ar sudaryti konkrečią sutartį ar jos nesudaryti, pasirinkti, su kuo sudaryti sutartį, be to, savarankiškai spręsti dėl sutarties turinio (sutarties sąlygų ir jų pakeitimo) bei formos, išskyrus atvejus, kai tam tikras sutarties sąlygas (jų turinį) nustato imperatyviosios teisės normos arba tam tikrų sąlygų reikalauja viešoji tvarka, sąžiningumo, protingumo, teisingumo principai, gera moralė. Teisėtai sudaryta ir galiojanti sutartis jos šalims turi įstatymo galią (Civilinio kodekso 6.189 straipsnio 1 dalis).

Nagrinėjamu atveju šalys sudarė savanorišką draudimo sutartį. Vadovaudamasis Civilinio kodekso 6.156 straipsnyje įtvirtintu sutarties laisvės principu draudikas tokio pobūdžio sutartyse gali savo nuožiūra pasiūlyti sąlygas, susijusias su teikiama draudimo apsauga. Kasacinis teismas yra ne kartą pabrėžęs, jog draudimo sutartimi draudimo objektui suteikiama apsauga nėra absoliuti – draudikas, prisiimdamas draudimo riziką, nustato draudimo sutartimi suteikiamos draudimo apsaugos ribas. Draudimo apsaugos apimtį lemia draudimo objektas, draudžiamųjų įvykių, nedraudžiamųjų įvykių sąrašas ir kitos draudimo sutarties sąlygos, nustatančios draudimo sutarties šalių įsipareigojimų turinį, kuris leidžia spręsti apie draudiko prisiimtą draudimo rizikos laipsnį (*Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2007 m. lapkričio 29 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-536/2007*).

Draudimo apsauga nustatoma tiek draudiko parengtose draudimo rūšies taisyklėse (standartinėse sąlygose), tiek draudimo liudijime aptartose individualiose sąlygose. Kasacinio teismo praktikoje pažymėta, kad draudimo taisyklės yra standartinės, bendros sąlygos paprastai taikomos visiems draudėjams, sudarantiems atitinkamos draudimo rūšies sutartį su tuo pačiu draudiku, o draudimo liudijime nurodomi ne bendri, bet konkrečią sutartį individualizuojantys duomenys, t. y. sutarties šalys, naudos gavėjas, draudžiamas objektas, draudimo suma, draudimo apsaugos apimtis ir kt. (*Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2016 m. kovo 10 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-143-313/2016*).

Kartu atkreiptinas dėmesys į tai, kad turto draudimo tikslas – apsaugoti draudėjo interesus, greitai ir efektyviai gražinant jį į iki draudžiamąjį įvykio buvusią padėtį, kompensuojant jo praradimus. Turto draudimo sutartyse draudimo išmokos dydis yra lygus dėl draudžiamąjį įvykio patirtų draudėjo, apdraustojo ar naudos gavėjo nuostolių ir (ar) kitų išlaidų (draudimo intereso) dydžiui, jei šalių susitarimu nenustatyta, kad draudikas privalo atlyginti tik dalį nuostolių (kitų išlaidų).

Nagrinėjamu atveju draudikas neginčijo aplinkybės, kad dėl 2022 m. vasario 19 d. buvusių klimato sąlygų realizavosi Būsto draudimo sutartimi prisiimta gamtinių jėgų rizika ir nuo apdrausto namo stogo buvo nuplėšta dalis bituminio šiferio dangos, bet teigė, kad dėl draudžiamąjį įvykio padarytų apgadinimų pareiškėjai priklauso 1 475,61 Eur draudimo išmoka tiesioginėms remonto išlaidoms atlyginti. Pareiškėja savo ruožtu teigė, kad dėl įvykio buvo sugadinta visa vieno namo stogo šlaito danga ir jos remontui reikalingos Vertinimo ataskaitoje nurodytos remonto išlaidos.

Sprendžiant šalių ginčą atkreiptinas dėmesys į Taisyklių B.III skyriuje nustatytą nuostolių, kuriais remiantis apskaičiuojama draudimo išmoka, nustatymo tvarką. Pagal Taisyklių B.III skyriaus 2.2 papunktį, kai pastatai (pastatų elementai (įrenginiai)) ar namų turtas, apdrausti atkūrimo verte, dėl draudžiamąjį įvykio sugadinti, nuostolis yra šio turto remonto kaina. Nuostoliu laikomos tik remonto išlaidos, būtinos sugadintam turtui atstatyti iki buvusios prieš pat įvykį būklės, neviršijančios to turto atkūrimo vertės, buvusios prieš pat draudžiamąjį įvykį.

Taisyklių B.IV skyriuje įtvirtinta draudimo išmokos apskaičiavimo ir mokėjo tvarka. Taisyklių B.IV skyriaus 1 punkte nustatyta, kad draudimo išmoka už sugadintą, sunaikintą turtą apskaičiuojama kaip nuostolio dydis, įvertinus dvigubą draudimą, nevisišką draudimą ir kitus draudimo išmokos mažinimo pagrindus, numatytus šiose Taisyklėse ir (arba) draudimo sutartyje. Iš apskaičiuotos mokėtinos draudimo išmokos atimama besąlyginės išskaitos suma. Bet kuriuo atveju draudimo išmoka už kiekvieną apdraustą objektą (daiktą) neviršija to objekto (daikto) draudimo sumos, išskaičius besąlyginę išskaitą (franšizę).

Taisyklių B.IV skyriaus 3.1 papunktyje nustatyta, kad jei pastatai sunaikinti ar sugadinti, draudimo išmoka mokama vadovaujantis draudėjo pateiktais nuostolio dydį ir faktines atstatymo (remonto) išlaidas patvirtinančiais ir su draudiku suderintais dokumentais (projektais, statybos leidimais, atstatymo ar remonto darbų sąmatomis, rangos sutartimis, sąskaitomis už darbus, kuriuos būtina atlikti atstatant (atkuriant) draudžiamąjį įvykio metu sunaikintą ar sugadintą turtą, pirktas medžiagas, būtiną įrangą objektui atstatyti iki būklės prieš draudžiamąjį įvykį, darbų priėmimo aktais, pastato pripažinimo tinkamu naudotis aktais ir kt. dokumentais) ir (arba) draudiko atliktu vertinimu. Pagal to paties Taisyklių skyriaus 3.3 papunktį, jeigu draudėjas nesutinka atstatyti (nors tai įmanoma) ir (arba) neįrodo, kad bus atstatyti sunaikinti, sugadinti pastatai, pastatų elementai (įrenginiai), kai pastatai apdrausti atkūrimo verte, draudikas gali vadovautis pastato rinkos vertės įvykio dieną nustatymo principu (nuostolio dydį nustatyti pagal analogiško turto rinkos kainą toje pačioje vietovėje, kurioje yra (buvo) apdraustas pastatas) arba draudimo išmoką apskaičiuoti atsižvelgdamas į pastato nusidėvėjimą (likutinę vertę). Pastato nusidėvėjimas nustatomas vadovaujantis Taisyklių 1 priedu arba pastatų nuostolio atveju mokant tiesiogines atstatymo išlaidas (jei jos yra mažesnės nei pastatų likutinė vertė). Tiesiogines atstatymo išlaidas sudaro tiesiogiai darbams atlikti būtinų materialinių ir darbo išteklių (statybos išteklių), t. y. medžiagų ir mechanizmų, eksploatacijos ir darbo užmokesčio vertė ir kitos su darbų vykdymu tiesiogiai susijusios numatytos statybų vietos įrengimo, eksploataavimo ir valdymo išlaidos, socialinio draudimo mokesčiai. Pagal to paties skyriaus 5.1 papunktį, nuostolių PVM dalis mokama tik pateikus nuostolio dydį ir faktines atstatymo (remonto) išlaidas patvirtinančius dokumentus (sąskaitas faktūras, čekius ir pan.).

Pareiškėja, grįsdama savo reikalavimą, pateikė Lietuvos bankui Vertinimo ataskaitą. Įvertinus Vertinimo ataskaitą nustatyta, kad nepriklausomi turto vertintojai nustatinėjo visos vienos stogo plokštumos remonto išlaidas. Vertinimo ataskaitoje nurodyta, jog apžiūros metu buvo užfiksuoti visos stogo plokštumos bituminio šiferio lakštų pažeidimai, taip pat fiksuoti dalies apatinės dangos pažeidimai ir vandens drėgmės poveikis 28,5 m² plote, sušlapusios gegnių lentos. Atlikus skaičiavimus nustatyta, kad gyvenamojo namo stogo remonto išlaidos su PVM siektų 4 126,83 Eur. Atsižvelgęs į šalių teikiamus paaiškinimus, įvykio aplinkybes ir Vertinimo ataskaitos turinį, Lietuvos bankas sutinka su draudiku, kad Vertinimo ataskaitą parengę specialistai pareiškėjos pavedimu vertino visos vienos stogo plokštumos remonto išlaidas, tačiau nenustatė apgadinimų, kuriuos reikia remontuoti, atsiradimo aplinkybių, nevertino jų ryšio su draudžiamuoju įvykiu. Iš bylos duomenų nėra aišku, ar turto vertintojai apskritai žinojo apie tai, kad Vertinimo ataskaita reikalinga dėl draudžiamąjį įvykio atsiradusiems nuostoliams pagrįsti, ir turėjo galimybę atsižvelgti į šias aplinkybes bei pateikti poziciją dėl turto sugadinimo priežasčių. Vertinimo ataskaitoje nurodytas jos rengimo atvejis – nuostolių nustatymas pageidaujant užsakovui. Ši aplinkybė svarbi sprendžiant ginčą dėl draudimo išmokos dydžio, nes draudiko taikoma draudimo apsauga apima tik žalą, atsiradusią dėl draudžiamąjį įvykio, t. y. draudikas nėra įsipareigojęs mokėti draudimo išmoką už bet kokią, net ir su draudžiamuoju įvykiu nesusijusią, žalą (nebent dėl to šalys susitarė).

Iš bylos duomenų visumos matyti, kad pareiškėja apie tos pačios stogo plokštumos sugadinimus buvo informavusi draudiką dar 2020 m. balandžio 5 d., kai nurodė, kad 2020 m. balandžio 4 d., pučiant stipriam vėjui, buvo nuplėšta stogo dangos plokštė. Draudikas pateikė Lietuvos bankui pranešimo apie ankstesnį įvykį kopiją ir pateiktas nuotraukas, kuriose užfiksuota stogo dangos po šio įvykio būklė. Vizualiai įvertinus nuotraukas akivaizdžiai matyti, kad stogo danga jau šio įvykio metu turėjo nusidėvėjimo požymių, įvairių deformacijų, matėsi, jog yra sumontuota ant viršaus kitos, tikėtina, seniau įrengtos bituminių čerpių dangos. Įvykis buvo pripažintas draudžiamuoju, pareiškėjai išmokėta draudimo išmoka, tačiau iš nuotraukų, darytų po 2022 m. vasario 19 d. įvykio, matyti, kad 2020 m. balandžio 5 d. fiksuoti apgadinimai nebuvo sutvarkyti, o stogo danga yra dar labiau nusidėvėjusi vizualiai gana tolygiai visoje stogo plokštumoje, po įvykio buvo nuplėšta dar daugiau bituminio šiferio dangos plokščių. Pareiškėja teigė nesuprantanti, kaip gali būti taip, jog viena stogo plokštuma yra tvarkinga, o kita staiga

tapo netvarkinga, tačiau jau ankstesnio įvykio metu buvo matomi akivaizdūs dangos trūkumai (kaip minėta, jie nebuvo pašalinti).

Lietuvos banko vertinimu, bylos duomenys leidžia priėti prie pagrįstos išvados, jog visoje stogo plokštumoje fiksuotos įvairios bituminės šiferio dangos deformacijos (išskyrus nuplėstas dangos plokštes) atsirado ne dėl stipraus vėjo ar audros, o dėl ilgalaikio nusidėvėjimo. Kaip minėta, įvairios deformacijos visame plokštumos plote buvo aiškiai matomos dar po 2020 m. balandžio 5 d. įvykio, už dalį sugadinimų buvo išmokėta draudimo išmoka, tačiau stogas nebuvo remontuotas. Atsižvelgiant į tai, konstatuotina, kad prašant išmokėti draudimo išmoką, apskaičiuotą pagal Vertinimo ataskaitoje nurodytas remonto išlaidas, siekiama antrą kartą gauti draudimo išmoką už dalį sugadinimų, kurių remonto išlaidas atlyginanti draudimo išmoka jau buvo išmokėta, ir už sugadinimus, nesusijusiu su įvykiu.

Atsižvelgiant į bylos duomenis konstatuotina, kad draudikas pagrįstai apskaičiavo draudimo išmoką pagal 25 m² stogo ploto dalies remonto išlaidas. Pagal bylos duomenis, įskaitant Vertinimo ataskaitoje užfiksuotus apžiūros rezultatus, būtent tokia plote dėl nuplėštų bituminio šiferio plokščių sudrėko po jomis buvusi bituminių čerpių danga. Tokio dangos ploto remontas laikytinas objektyviai susijusiu su draudžiamąjį įvykio faktiniais padariniais.

Draudiko skaičiavimais, tokios apimties stogo apgadinimų likvidavimo tiesioginės išlaidos sudarytų 1 475,60 Eur ir tokią draudimo išmokos sumą draudikas teigė ne kartą nurodęs pareiškėjai, tačiau ši su draudimo išmoka nesutiko ir iki šiol nepateikė savo banko sąskaitos, į kurią draudikas galėtų pervesti draudimo išmoką, duomenų. Remonto išlaidas draudikas paaiškino apskaičiavęs naudodamasis sąmatų sudarymo programa „Sistela“, kurioje naudojami Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos aprobuoti įkainiai. Panašia programa nurodė naudojęsi ir Vertinimo ataskaitą rengę specialistai. Palyginus draudiko ir nepriklausomų turto vertintojų parengtas sąmatas matyti, kad draudiko sąmatoje nurodytos analogiškos remonto darbų pozicijos ir jų kainos (atsižvelgiant į kiekį), o kai kurios kainos netgi šiek tiek didesnės. Atsižvelgiant į dėl draudžiamąjį įvykio pažeistą stogo dangos plotą, sumažinti tik kai kurių pozicijų (pavyzdžiui, stogo remonto, keičiant pažeistą dangą nauja danga) kiekiai (iki 25,5 m² ir pan.). Atsižvelgiant į kitas šiame sprendime aptartas aplinkybes laikytina, kad draudiko parengta sąmata turimų duomenų kontekste objektyviausiai atspindi tikrąją dėl draudžiamąjį įvykio atsiradusią žalą ir yra tinkamas dėmuo apskaičiuojant draudimo išmoką.

Pažymėtina, kad draudiko parengtoje sąmatoje nurodyta bendra dėl įvykio sugadintos dangos remonto kaina su PVM yra 2 097,83 Eur, bet byloje nėra duomenų, patvirtinančių, kad pareiškėja stogą faktiškai remontuoja ar ketina remontuoti. Atsižvelgdamas į šias aplinkybes ir remdamasis Taisyklių nuostatomis, reglamentuojančiomis draudimo išmokos apskaičiavimo tvarką, draudikas pagrįstai nusprendė išmokėti pareiškėjai draudiko parengtoje sąmatoje nurodytas tiesiogines remonto išlaidas be PVM atitinkančią 1 475,60 Eur draudimo išmoką. PVM ir likusių išlaidų dalį atlyginančią draudimo išmoką draudikas turėtų pareigą išmokėti pareiškėjai įgyvendinus Taisyklėse nustatytas papildomas sąlygas. Be to, pagal draudimo liudijime nurodytas sąlygas, draudimo išmokoms pagal gamtinių jėgų riziką taikoma 40 Eur besąlyginė išskaita.

Remiantis ginčo šalių pateiktų įrodymų vertinimu, šalių sudarytos Būsto draudimo sutarties (Taisyklių) sąlygomis, taip pat atsižvelgiant į turto draudimo sutarties tikslą, konstatuotina, kad draudikas pagrįstai atsisakė išmokėti pagal Vertinimo ataskaitoje nustatytas remonto išlaidas apskaičiuotą draudimo išmoką, nes ji nustatyta atsižvelgiant ne į dėl draudžiamąjį įvykio reikalingas, bet į visos stogo plokštumos remonto išlaidas. Draudikas, apibrėždamas prisiimamas rizikas, neįsipareigojo draudimo išmokos apskaičiuoti pagal viso stogo remonto išlaidas, kai galima suremontuoti tik dėl draudžiamąjį įvykio atsiradusius sugadinimus, todėl pareiškėjos reikalavimas draudimo išmoką perskaičiuoti pagal Vertinimo ataskaitą atmetamas.

Remdamasis tuo, kas išdėstyta, ir vadovaudamasis Lietuvos Respublikos vartotojų teisių apsaugos įstatymo 27 straipsnio 1 dalies 3 punktu, Lietuvos banko valdybos 2012 m. sausio 26 d. nutarimo Nr. 03-23 „Dėl Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių patvirtinimo“ 2 punktu ir šiuo nutarimu patvirtintų Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių 59.3 papunkčiu, n u s p r e n d ž i u:

Atmesti pareiškėjos X. X. reikalavimą.

Lietuvos banko sprendimas dėl ginčo esmės yra rekomendacinio pobūdžio ir teismui

neskundžiamas. Vartotojui ir finansų rinkos dalyviui išlieka teisė dėl tapataus ginčo dalyko kreiptis į teismą arba kitą ginčų nagrinėjimo instituciją įstatymų nustatyta tvarka. Kreipimasis į teismą po Lietuvos banko sprendimo dėl ginčo esmės priėmimo nelaikomas šio sprendimo apskundimu. Ginčo šalys turi pareigą pranešti Lietuvos bankui, jeigu viena iš ginčo šalių pareiškia ieškinį bendrosios kompetencijos teismui, prašydama nagrinėti tapatų ginčą iš esmės.

Direktorius

Arūnas Raišutis